

DZIAŁALNOŚĆ PLANTATORÓW OWOCÓW I WARZYW W KROBI

Pierwsze spotkanie dostawców owoców i warzyw z terenu bazy surowcowej Zakładu Przemysłu Owocowo-Warzywnego w Pudliszkach (dalej – ZPOW Pudliszki) odbyło się 26 października 1958 roku na terenie przedsiębiorstwa. Jego celem było wyłonienie przedstawicieli, którzy zabezpieczaliby interesy plantatorów wobec zakładu. Spotkanie otworzył Marian Szpurka, ówczesny kierownik bazy surowcowej. Przewodniczącym zebrania wybrano Ignacego Czwojgę. Po wystąpieniach Władysława Fiałkowskiego, inspektora Polskiego Związku Ogrodniczego w Warszawie i Stefana Żelichowskiego, inspektora ZPOW Pudliszki oraz dyskusji, wszyscy jednogłośnie uznali potrzebę powołania nowej organizacji. W ten sposób powstało Koło Plantatorów Owoców i Warzyw dla Przemysłu ZPOW Pudliszki z siedzibą w Krobi (dalej – Koło Plantatorów). Jednocześnie wybrano pierwszy zarząd. W jego skład wchodził: Ignacy Czwojda (Krobia) – prezes, Sylwester Giernalczyk (Krobia) – sekretarz, Sylwester Kotowski (Teodozewo) – skarbnik, Stanisław Pazoła (Posadowo) – członek, Stanisław Kulczak (Pudliszki) – członek.

Przez kilka miesięcy Zarząd pracował społecznie. Koło Plantatorów nie osiągało też żadnych dochodów. Pierwszym finansowym wsparciem dla organizacji była przyznana w 1959 roku dotacja Polskiego Związku Ogrodniczego w Warszawie w wysokości 4 000 zł. Jednocześnie prezes Koła Plantatorów brał kilkakrotnie udział w zebraniach warszawskiej centrali ogrodniczej.

Na początku lat sześćdziesiątych ZPOW Pudliszki dofinansowywało w 50% zakup środków ochrony roślin zrzeszonym plantatorom. W 1966 roku członkowie Koła Plantatorów podjęli decyzję o przekazaniu dotacji w wysokości 4 000 zł na założenie linii telefonicznej, której beneficjentem zostało Kółko Rolnicze w Kuczynie. Spotkania plantatorów odbywały się w Ratuszu lub Banku Spółdzielczym w Krobi. W latach 1958-1988 dla członków zorganizowano między innymi 63 udokumentowane wycieczki szkoleniowe i turystyczne.

Ceny i jakość dostarczanego surowca od zawsze były problemem dla zakładu w Pudliszkach i obsługującego go plantatorów. Już na pierwszym

zebraniu w 1958 roku postulowano, aby ceny skupu uzależnić od przelicznika zamienników zbożowych. Żądano, aby ZPOW Pudliszki nie odbierały niezakontraktowanego surowca. Problemy te pojawiały się przez cały okres działalności Koła Plantatorów. Dużym kłopotem była też sama kontraktacja i próby jej rejonizacji.

W 1978 roku wydatkowano sumę 54 500 zł na badania naukowe Instytutu Warzywnictwa w Skierniewicach związane z mechanicznym zbiorem pomidorów przez specjalistyczny kombajn na polach Kombinatu Gościejewice, w Gospodarstwie Wydawy. Niestety, efekty nie odpowiadały oczekiwaniom plantatorów. W końcu lat siedemdziesiątych członkowie Koła Plantatorów uprawiali pomidory na 1160 ha i fasolkę na 50 ha.

Postęp w agrotechnice, a w jego konsekwencji wzrost plonów i dochodów z uprawy, powodował systematyczne zwiększanie się liczby plantatorów powiązanych z ZPOW Pudliszki. Zwiększał się też z każdym rokiem obszar kontraktacji. Na początku lat osiemdziesiątych w kraju nastąpiły zmiany prawne dotyczące zrzeszania się plantatorów owoców i warzyw. Spowodowało to, że Koło Plantatorów z siedzibą w Krobi 8 marca 1983 roku przyjęło nowy statut i wybrało dziesięcioosobową reprezentację w składzie: Artur Ciółko (Kobylin), Sylwester Giernalczyk (Krobia), Franciszek Gubański (Ziemlin), Stanisław Kusz (Poniec), Jan Langner (Miejska Górka), Marian Łagodziński (Krobia), Janusz Nawrocki (Gostkowo), Zenon Nowacki (Babkowice), Józef Piotrowski (Krobia), Jan Puślednik (Kuczynka). 2 maja 1983 roku statut został sądowo zatwierdzony, a Koło Plantatorów otrzymało osobowość prawną i zmieniło nazwę na Zrzeszenie Plantatorów Owoców i Warzyw dla Przemysłu ZPOW Pudliszki (dalej – Zrzeszenie Plantatorów). 1 maja 1984 roku otwarto własne biuro przy ulicy Kobylińskiej 52 w Krobi.

11 marca 1987 roku odbył się Zjazd Delegatów Zrzeszenia Plantatorów. Powołano wówczas Radę Zrzeszenia, która spośród swojego grona wybrała Prezydium. Tworzyli je: Marian Łagodziński (Krobia) – prezes, Stanisław Kusz (Poniec) – wiceprezes, Janusz Nawrocki (Gostkowo) – wiceprezes, Józef Grzemski (Borek) – sekretarz, Zenon Nowacki (Babkowice) – skarbnik. Przez cały okres działalności Zrzeszenia Plantatorów funkcje prezesów sprawowali kolejno: Ignacy Czwojda (Krobia), Jan Kutniewicz (Janiszewo), Tadeusz Ciesielski (Krobia), Marian Łagodziński (Krobia), Waław Meyer (Pudliszki).

Zrzeszenie Plantatorów 30 czerwca i 1 lipca 1987 roku zorganizowało na zamku w Rokosowie spotkanie z przedstawicielami Prezydium Krajowej Rady Plantatorów, Krajowego Zrzeszenia „Fruktopol” i firm zagranicznych. Przeprowadzono też wizytację wybranych plantacji. 21 listopada 1987 roku zorganizowano w świetlicy wiejskiej w Babkowicach pierwsze „Dożynki Warzywne”. Ich pomysłodawcą był Zenon Nowacki, członek Prezydium Zrzeszenia. Z czasem wydarzenie otrzymało nazwę „Dożynki Pomidorowe”.

Były one organizowane z dużym rozmachem w najładniejszych i największych salach w regionie (przykładowo w Dąbczu w 1999 roku, w Borku w 2000 roku, ponownie w Dąbczu w 2001 roku, w Kunowie w 2002 roku i po raz trzeci w Dąbczu w 2003 roku). Towarzyszyła im odpowiednia oprawa muzyczna.

W końcu lat osiemdziesiątych ZPOW Pudliszki odbierał od Zrzeszenia pomidory z 770 ha, fasolę z 150 ha, groszek z 440 ha, kukurydzę z 50 ha i inne warzywa z 14 ha. Zrzeszenie Plantatorów tworzyły wówczas 2094 osoby zamieszkujące wsie w gminach: Krobia (730 plantatorów), Poniec (271), Miejska Górka (257), Borek (131), Pępowo (126), Krzemieniewo (121), Rawicz (95), Gostyń (59), Krzywiń (59), Kobylin (56), Pakosław (39), Jutrosin (38), Piaski (34), Bojanowo (30), Góra (29), Pogorzela (19).

W związku z wejściem 1 maja 2004 roku Polski do Unii Europejskiej przed rolnictwem stanęły nowe zadania i możliwości. Zapowiedzi dofinansowania produkcji rolnej wzbudziły duże zainteresowanie wśród członków Zrzeszenia Plantatorów. Jednak warunkiem otrzymania unijnych pieniędzy było przygotowanie planu operacyjnego i powołanie grupy producenckiej. Zrzeszenie Plantatorów, po konsultacjach we własnym gronie, kontaktach z innymi zrzeszeniami i specjalistą z zakresu prawa o grupach producenckich, postanowiło spotkać się z prawnikiem Waldemarem Pawłowskim i zlecić mu przygotowanie statutu dla nowego podmiotu.

Zarząd Zrzeszenia Plantatorów 20 grudnia 2003 roku zwołał Nadzwyczajny Zjazd Delegatów. Obecnych na nim było 48 osób, które po zapoznaniu się z projektem statutu zatwierdziło go i podjęło uchwałę o powstaniu Spółdzielczej Grupy Producentów Owoców i Warzyw dla Przetwórstwa Krobi (dalej – SGP). Równocześnie wybrano Radę Nadzorczą w składzie: Kazimierz Bartków, Stanisław Błaszyk, Grzegorz Bzdęga, Roman Grobelny, Zdzisław Gronowski, Ryszard Gross, Zenon Grześkowiak, Artur Jarus, Bernard Kaczmarek, Józef Lorek, Sylwester Łakomy, Rafał Maćkowiak, Wacław Meyer, Ryszard Nowacki, Roman Ostrowski, Andrzej Osuch, Janusz Stolaś, Czesław Zygmunt. Pierwszym jej przewodniczącym został Zenon Grześkowiak (Rogożewo). Jeszcze tego samego dnia Rada Nadzorcza przesłuchała trzech kandydatów na prezesa. Większością głosów wybrany został Paweł Karolczak. Sprawował on tę funkcję do roku 2017. Kolejnym prezesem SGP jest od tego roku do dziś Witold Szpurka. Funkcję przewodniczącego Rady Nadzorczej po Zenonie Grześkowiaku obejmowali kolejno: Tomasz Skupin (Żarki) w 2008 roku i Artur Jarus (Sroki) w 2020 roku.

Zrzeszenie Plantatorów po powołaniu Spółdzielczej Grupy Producentów Owoców i Warzyw dla Przetwórstwa nie rozwiązało się, lecz pracowało dalej, zapewniając nowo powstałej spółdzielni wsparcie finansowe poprzez opłacanie etatów pracowników biurowych, organizację i utrzymanie biura. 19 lutego 2004 roku Wojewoda Wielkopolski dokonał rejestracji SGP, nadając

*Ostatnie spotkanie Rady Zrzeszenia Plantatorów (Krobia, 20.12.2006).
Od lewej: Waclaw Meyer – prezes Zrzeszenia Plantatorów, Zenon Grześkowiak
– przewodniczący Rady Nadzorczej SGP, Artur Jarus – członek Prezydium Rady Nadzorczej,
Pawel Karolczak – prezes SGP*

*Spotkanie plantatorów w Gospodarstwie Agroturystycznym „Bajka” w Ludwinowie
(28.06.2007)*

*Pokaz odmian w Pawłowie (30.08.2009).
Na pierwszym planie (od lewej): Aleksandra Andrzejewska – dziennikarka
„Hasła Ogrodniczego”, Franciszek Kozłowski – współwłaściciel firmy Frimeko S.C.,
Pawel Karolczak – prezes SGP, Jan Adamczak – plantator, organizator pokazu*

Wykład prof. Józefa Robaka na plantacji pomidorów podczas połowego spotkania plantatorów w Kuczynie (17.06.2010)

Pokaz odmian w Pawłowie (25.08.2013)

Negocjacje cenowe z firmą Heinz i podpisanie umowy na dostawę surowców (Pudliszki, 8.04.2015). Od lewej: Paweł Karolczak – prezes SGP, Artur Jarus – członek Prezydium Rady SGP, Célia Bornibus – kupiec europejski Heinz w kategorii warzyw, Siyi Fang – kupiec europejski Heinz w kategorii pomidorów, Mieczysław Kostera – dostawca, Tomasz Skupin – przewodniczący Rady SGP, Mirosław Piotrowiak – główny księgowy SGP, Tomasz Samul – dostawca, Jan Kapala – członek Prezydium Rady SGP, Stanisław Piotrowiak – członek Rady SGP, Sławomir Paszkier – kierownik zespołu Agro

jej jednocześnie status Uznanej Organizacji Producentycznej. Była to pierwsza tego typu decyzja administracyjna w kraju. Po jej podjęciu członkowie mogli być spokojni, że otrzymają dopłaty unijne. Prawdziwy rozwój SGP dokonał się po przygotowaniu i zatwierdzeniu stosownego planu operacyjnego.

W styczniu 2005 roku zakupiono za pozyskane pieniądze plastikowe skrzynki, co ułatwiło produkcję pomidora sokowego oraz umożliwiło sprzedaż tego produktu do innych przetwórci. Plantatorzy pozyskali również nowoczesne sadzarki do pomidorów oraz siewniki punktowe do wysiewu kukurydzy. W porozumieniu z firmą Kowala S.A. z Poniatojewiczy przygotowano plastikowe tace do wysiewu rozsady. Prawdziwym osiągnięciem okazał się jednak zakup linii wysiewającej. Tace wysiewające i siewnik zmieniły technologię produkcji rozsady. Zmniejszyła się przede wszystkim pracochłonność. Innowacje poprawiły też zdrowotność rozsady. Wielką w tym zasługą Jana Adameczaka z Pawłowa.

1 czerwca 2005 roku Zrzeszenie Plantatorów przystąpiło do Spółdzielczej Grupy Producentycznej jako członek – osoba prawna. Decyzję tę podjęto przy całkowitej pewności, że nowy podmiot rozwija się prawidłowo, a nowa forma prawna nie budzi żadnych zastrzeżeń. 10 stycznia 2007 roku zwołany został Nadzwyczajny Zjazd Delegatów Zrzeszenia Plantatorów. Na nim podjęto uchwałę o likwidacji Zrzeszenia. Powołano komisję likwidacyjną. Cały majątek i aktywa finansowe przekazano Spółdzielczej Grupie Producentycznej.

26 września 2006 roku doszło do spotkania zorganizowanego przez zakład Heinza w Pudliszkach wybranych plantatorów SGP z Garym Kingiem, agronomek firmy Heinz, światowym ekspertem technologicznej uprawy pomidorów. 23 kwietnia 2007 roku w Strykowie 17 podmiotów zajmujących się przetwórstwem pomidorów uzgodniło wspólne stanowisko w sprawie dofinansowania i działalności grup producentycznych. Następstwem było spotkanie z Ministrem Rolnictwa Andrzejem Lepperem i jego przedstawicielem w Unii Europejskiej profesorem Andrzejem Babuchowskim. Doszło do niego 15 maja 2007 roku. Tematem było proponowane ograniczenie dopłat do produkcji pomidorów. Na szczęście do tego ostatecznie nie doszło.

Spółdzielcza Grupa Producentyczna, a wcześniej Zrzeszenie Plantatorów, utrzymywali ze swoich środków biuro i etatowych pracowników. Byli nimi na przestrzeni lat: Jan Dopierała (księgowy), Sylwester Giernalczyk (kierownik biura, sekretarz), Janusz Jarosz (członek Zarządu), Maria Kabała (pracownik biura), Aleksandra Karolczak (specjalista do spraw rozliczeń księgowych), Paweł Karolczak (prezes), Tadeusz Kaźmierczak (członek Zarządu), Maria Piotrowiak (pracownik biura, kasjer, specjalista ds. zatrudniania i wynagrodzeń), Mirosław Piotrowiak (główny księgowy), Józef Piotrowski (kasjer), Witold Szpurka (prezes).

Spółdzielcza Grupa Producentów swoją działalność statutową prowadziła jako spółdzielnia. Zasada: jeden członek, jeden udział i jeden głos, pozwoliła zachować jedność producentów. O przyjęciu uchwał zawsze decydowała większość. Zabezpieczeniem finansowym spółdzielni były potrącane składki od wielkości sprzedanego surowca. Polityka Rady Nadzorczej i Zarządu pozwoliła na takie zabezpieczenie środków finansowych, aby nigdy nie musiano zaciągać kredytu bankowego.

W miarę upływu czasu udało się ustabilizować produkcję podstawowych warzyw: pomidora gruntowego, kukurydzy cukrowej i groszku zielonego. W wyniku konsolidacji produkcji spadła ilość plantatorów. Odeszli plantatorzy na małych arealach. Wzrosło doświadczenie producentów. Obecnie plon 100 ton pomidorów z hektara wcale nie jest rzadkością.

Uroczystość z okazji 15-lecie SGP w sali bankietowej "Oaza" w Kłodzie (17.11.2018)

Każdego roku organizowane były zimowe szkolenia oraz spotkania z naukowcami i przedstawicielami firm dostarczających środki do produkcji. Na przełomie czerwca i lipca wprowadzono zwyczaj organizacji Polowych Spotkań Plantatorów na wybranych plantacjach pomidorowych. Pod koniec lipca lub z początkiem września w Pawłowie organizuje się Przegląd Odmian Pomidorów. Za dobrą współpracę plantatorów ze środowiskiem naukowym firma PlantiCo-Hodowla i Nasiennictwo Zielonki jednej z wyhodowanych przez SGP odmian nadała nazwę „Jutrosz”. Hodowcą nasiennikiem w tej firmie był Sławomir Bocian.

SGP zapraszała na swoje pola wielu naukowców. Wśród nich znaleźli się: profesor Józef Robak, profesor Jerzy Szwejska, doktor Irena Babikowa z Instytutu Warzywnictwa w Skierniewicach, profesor Stanisław Mazur, doktor habilitowany Jacek Nawrocki z Akademii Rolniczej w Krakowie, Piotr

Borczyński z Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego. Przykładem współpracy przy wdrażaniu i prawidłowym doborze środków do ochrony roślin była współpraca z Anną Długosz z firmy BASF-Polska.

W 2020 roku SGP tworzyło 135 plantatorów, którzy w przeprowadzonej kontraktacji zadeklarowali 57 000 ton pomidorów gruntowych uprawianych na 1030 ha, 1806 ton kukurydzy cukrowej uprawianej na 120 ha oraz 393 tony groszku zielonego uprawianego na 65 ha. Strategicznym partnerem dla SGP jest obecnie Kraft-Heinz Pudliszki, choć surowce trafiają także do innych zakładów przetwórczych, na przykład do firm: Kotlin, Dawtona, Jamar. Przyszłość i rozwój Spółdzielczej Grupy Producentów należy wiązać z dynamicznym wzrostem produkcji pomidorów, bowiem zakład w Pudliszkach inwestuje w nową linię przerobu tego surowca, która będzie miała trzykrotnie większą wydajność.